

MONARCHIA AUSTRIACA. TRANSILVANIA.

Pentruce se dorece organisatiunea cea noua?

Noi la acésta intrebare nu potemu responde, pentruca legea de presa din 1852 careia suntemu supusi, nu suferé nicidecum a se numera cauzele adeverate ale acelei dorintie; asié ne remane numai cá se o constatamu cá adeverata nu numai din partea locuitorilor tierii, ci si — ceea se insémna fórte multu — din partea regimului, cum si se reducemu in memori'a cetitorului, ca organisatiunea cea noua a Transilvaniei este adusa in legaminte strinsa cu nou'a impartiéla a tierii, cum si ca atatu proieptulu de impartiéla, catu si celu de reorganisatiune politica si judecatoréscá sunt concediute unei comisiuni dietale compuse din 24 membrii, cari in vreo 18 siedintie naintasera lucrarile pana la unu locu órecare, de si intre dispute fórte uritióse si intre greutati, de care'i mai astépta inca mai multe; mai adaugemu apoi, ca diet'a tierii redeschisa eara va face fórte bine, déca pe numit'a comisiune o va insarcina in data dela inceputu, nu numai cá se se reapuce de lucrarile sale fara piou de amanare, cá totuodata se le impinga nainte cu sporiu mai mare decatu in anulu trecut si se nu mai dispute dile intrégi pentru totu satulu si catunulu cá si cum acelea ar fi tienuturi, tieri, oi se si caute a esi odata din acelu labirintu alu impartieei; pentrucá diet'a se póta merge mai departe cu atatu mai vertosu, ca sémana fórte, cumca pana nu vomu fi gata cu nou'a impartiéla, legea electorale inca nu se va sanctiuna, din cauza ca precum se pare s'a recunoscutu, cumca déca cercurile politice voru fi unele, eara cele electorale altele, de aici se voru esca pentru totu viitorulu nu numai confusiuni mari si perdere de timpu, ci si spese multe cu ocasiunea fiacarei alegeri noua. Preste acestea dietei de acum ar trebui se'i pese fórte, cá din sinulu ei se ésa legi catu se póte mai multe si ce e capulu lucrului, mai bune, supuse la sanctionare si sanctionate gat'a cu atatu mai vertosu, ca nimeni nu scie cá ce venturi voru mai bate pana de acum preste unu anu, precum nu este nici scrisu pe fruntea nici unuia din deputatii de acum, déca'i va mai alege cineva séu nu, séu ca voru esi altii pe scen'a politica, carii se voru incerca se prefaca in ruine totu ce va fi claditu acésta dieta provisoria. —

Este mare probaveritate, ca preste 5—6 septemani dupa inchiderea senatului imperialu generalu diet'a Transilvaniei inca se va redeschide; eara dela senatulu imp. sunt semne mai multe, ca celu multu pana pela inceputulu lui Iuliu se va inchide. Va fi deci fórte bine, déca atatu membrii dietei, oatu si insusi publiculu voru reincepe a se ocupa din nou cu numerósele si prea importantele proiepte de lege, care 'si mai astépta dela acésta dieta terminarea loru definitiva. Ne-aru placé a crede, ca cei doi ani trecuti se ne fia fostu cam de ajunsu pentru o scóla parlamentara pregatítore cu atatu mai multu, ca preste 30 insi dintre membrii dietei mai facura inca si alta scóla parlamentara multu mai marétia decatu este cea din sal'a vechia dela „imperatulu Romaniloru“ din Sibiiu, unde totulu e angustu, strimtu, curbu, intortocatu, invehitu, reparatu si adaptatu numai a d h o c, din ospetaria localu de dieta. Voimu se dicemu cu tóte acestea, ca datorinti'a mare si sacra a toturorur compatriotiloru este, cá ne mai amblandu nici unulu numai a cerne tóta diu'a, pentrucá se nu mai fremente niciodata, se puna umerii cu totii, pentru cá tiér'a se ésa odata din atatea provisorii nefericite si se prinda candva radechine securitatea de drepturile publice cá si de cele private.

Din cate greutati s'au restogolitu pana acum in calea proieptului de impartiéla, cea mai mare, mai obstinata si mai fatala este greutatea cu asié numitulu „Sachsenland“.

In privinti'a acestei numiri curgu disputele cele mai ferbinti si se destépta cea mai uritiósa ne'ncredere, prepusu,

temeri imprumute. In a dou'a linia vine imultires districtorulu séu a prefectureloru din 9 proieptate de regimu la 10 séu si 13; aici inse opiniunile sunt multu desbinate. Comisiunea inse si diet'a voru trebui se afle nesce formule, prin care se se deslege odata si cestuni de natur'a acestora.

G. Baritiu.

Monitória. Prin o inserata Dourando d'Impiegati esita inca in 16 Novembre an. tr. in gazet'a Osservatore Triestino, s'au datu sub concursu locuri de Agenti pentru o casa de Londr'a, ce se póta in Görz sub firm'a „Rogers Paret & Comp. Nr. 93 Westbourne Street Pimlico.“

Trei concurenti, cari s'au insinuatu, primira pentru Görzu si impregiurulu seu decrete de instalare pregatite frmosu si asecurátore de salarie mari, pentru carii inse li se ceru o tacsá de 20—40 franci; ma unulu dintre densii fu recercatu dupa 8 dile, cá se cumpere unu cuantu insemnatu de sementia de vermi de metase, fora de a fi fostu acclusi in epistola bani seu vero asignatiune.

De óre ce sunt motive de a se puté presupune, ca societatea acest'a negutiatoréscá ficta consta numai din insielatori, cari aru puté fi aplecati de a'si repeti incercarile de a insiela bani, si in celelalte tieri ale imperiului, dupre ce s'a facutu mai de parte esperinti'a, ca publiculu, prin atari insielatorii bine planisate usioru se mai póte aduce in dauna; de aceea se aduce casulu acesta la cunoscintia publica, si se admoniedia publiculu de r. gubernu a se feri de atari incercari.

Fagarasiu 28 Maiu. Déca asiú fi economu, vasiu da si eu mai nainte de tóte informatiunea poflita despre capitalalubratialorur, credu inse ca se va afla altulu, carele'si va im plini datorinti'a patriotica in acésta tréba; eara eu ve impartasiescu numai atata, ca in districtulu Fagarasiului nicidecum nu lipsescu bratia muncitóre, cu acea osebire numai, ca multi ómeni lucra multu in secu, pentruca nu sciu cum se lucre; eara uneltele loru economice sunt mare parte in stare fórte prósta, in catu pare ca nici nu avemu feru in tiér'a nóstra. Romanii cultiva pamentieele loru, pe ale catorva proprietari de cei mari, precum c. Teleki, br. Bruckenthal si mai alesu universitatea sasésca, cum si pe ale orasieniloru din Fagarasiu, carii cá si in celelalte orasie ale Ardélului sunt si meseriesi, inse si economi. Din castigulu bratialorur $\frac{1}{2}$ merge pe rachiú. —

Despre scólele din districtu ve pociu spune in cugetu curatu, ca afara de vreo diece (dintre care $\frac{2}{3}$ oadu in cerculu Branului) tóte celelalte se afla in o stare cu totulu deplorabila si m'asiu remasi, ca aici pricin'a ticalosiei nu este confesiunea, ci cu totulu altele, ca in comunele de cate un'a confesiune merge totu asié de ticalosiesce cá si in cele amestecate.

Dn. consiliariu dr. P. Vasiciu a calatoritu mai deunadi prin districtu si eu nu crediu ca dsa ar potea face altu felu de reportu, eara déca ar veni pe aici dn. consil. dr. Maioru, s'ar incrucisia si mai multu, ca dsa ar afla numai la unu locu o scóla buna.

Din fondulu de 90 mii alu fostului regimentu inca nu se mai alege nimicu, macarca parte mare a aceluasi era destinata pentru scóle. Sciti ca fostele companii s'au desbinatu in doua partite si ca minoritatea condusa de dn. St. a protestatu la in. gubernu. Eata ca trecu anulu, fara cá se se fia deslegatu si impaciuitu acea pricina de cértá; eara despre lucrarile comitetului administratoru alu aceluí fondu inca nu se mai aude nici o vorba; tacere adunca preste totu. Aici apoi nu se póte dice, ca alte natiuni ne-arú impedece dela inaintare, ci pricin'a este numai dulce far niente romanescu.

Din acésta cauza amu dori fórte, cá se aflamu ceva si despre administrarea fonduriloru dela Naseudu, unde veniturile anuale trecu preste 25 mii fl. v. a. Déca s'ar afla prin foile publice ca ce se face in fostulu regimentu II cu acelea veni-

turi, dóra s'aru mai indemna si ai nostrii cá se mai misce si ei o mana séu unu picioru înainte.

Scirea scandalósa care se citi in „Telegrafulu rom.“ despre tractarea cu ómenii cu manipularea baniloru adunati din protopopiatulu F a r a g a u l u i spre a face unu conviotu la Blasiu ne-a smintitu si pre noi fórte tare. Intru asemenea citiramu cu mirare deosebita in „Concordia“ despre imprumutulu facutu seminariului din Blasiu din fondurile Ramontiaiane; eara cu acésta ocaziune ne-amu adusu aminte si de fondulu scolasticu adunatu in an. 1861/2 in comitatulu Dabacei pana la sum'a de 60 mii, ca despre acela inca nu se mai scia nimicu. Pana candu atatea neregularitati!? —

In privinti'a schimbariloru ce s'aru astepta in administrarea acestui districtu nefericita eu sunt de parere, ca acelea voru urma numai dupa impartirea si organizarea noua a tierii asteptata de fórte multi cu mare dorintia, candu apoi in totu Ardélulu voru trebui numai 9 multu 10 Capi, Capitani, Chefi Comiti, Prefécti séu ce sciu eu cum le voru dice; eara ceilalti voru remané in scartu. **Marginénu.**

— Dela **Beligradu** se scrie lui „H. Z.“, ca in 28 sa serbatu instalatiunea Ecs. S'ale Dlui Eppu rom. cat. Dr. Mihailu Fogarassy, cu care ocaziune a tienutu cuventari in limb'a germana si maghiara la unu publicu fórte numerosu adunatu din tóta díeces'a prin deputatiuni tramise spre a-lu salutá la intrarea in scaunulu Eppscu. La masa se tienura toastele cele mai multe in limb'a latinésca, chiar' si Ser. S'a principele Montenuovo respunse la toastulu n. Eppu in limb'a latina ér' dupa aceea urmara si in tóte celelalte limbi ale patriei. Archi-episcopi'a dela Blasiu si cea dela Sibiiu inca au fostu reprezentate prin deputatiunile s'ale salutatórie dupa cum scrie „H. Z.“ presemnu, ca n. Eppu e unu patriotu probatu si placutu la toti compatriotii fora distinctiune.

Aradu 24 Maiu. Romanimea din Ungari'a si Banatu nainte de acést'a cu doi ani si-a creatu o serbatoru nationale, carea si in anulu acestu-a se serbà in Aradu cu o solenitate pre catu se póte mai stralucita, — intielegu adunarea generale a asociatiunei nationale din Aradu pentru cultur'a poporului romanu, carea pe anulu alu treilea adeca 1865/6 se si tienù in 22 si 23 a lunei curinte, si decurse intre nisce momente recreatorie de spiritele romaniloru, ce din diferite parti concusera la festivitatega acést'a nationale.

Numerulu celu mare alu membriloru adunati, intre cari ou mare bucuria vediuramu pre unii chiaru si din cele mai indepartate parti boreali — de pe la Somesiu, — ne asigura: ca interesarea pentru viéti'a si prosperitatea acestei tenere asociatiuni din ce in ce cresce si se latiesce. — Ilustr'a familia Mocioniana, sprijinatorea cea mai puternica a intreprinderiloru nationali, fu reprezentata si de asta data prin doi membri ai ei, adeca prin domnulu directoriu primariu alu asociatiunei Antoniu Mocioni, si prin domnulu Dr. Alesandru Mocioni, cari in giurulu presidiului tienutu de Ilustritatile S'ale: domnulu episcopu Procopiu Ivacicoviciu ca presiedinte, si domnulu comite supremu Georgiu Pop'a cá antaiulu vice-presiedinte, — formara cele mai formose flori in cunun'a membriloru adunati. — Neobositulu barbatu alu natiunei cojudele tablei regesci in Ungari'a, Magn. D. Vincentiu Babesiu, prin venirea sa la acést'a adunarea, si prin participare in tóte desbaterile ei, cu esperinti'a, cumpetulu si judecat'a sa cea copta multu au contribuitu la curend'a deslegare a problemei acestei adunari.

Deschiderea adunarii s'a intemplatu in diu'a de antaiu oam pe la 10 óre nainte de mediadi in salonulu comitatense, care de bunavointi'a suslaudatului D. comite supremu fu cedatu pentru siedintiele adunarii generali. — Cuventulu presidiale de deschidere rostitu de Ilustritatea S'a D. presiedinte episcopu Procopiu Ivacicoviciu fu insuflatu de cea mai curata si mai nobile simtire nationale si indreptatu mai alesu spre insufletire catra spriginirea educatiunei scolastice a tenerimei nóstre. — Ilustritatea sa intre facatorii de bine ai natiunei, carii pentru scolarii romani au infiintiatu diferite fondatiuni, cu pietate si-au adusu aminte de ferioitulu episcopu odinóra alu Oradei-mari Samuile Vulcanu; de capitanulu c. r. Simeone Paffy; de Elena Birta nascuta Ghib'a din Aradu, si de An'a Alesandroviciu din Lugosiu; — dar' nu au lasatu neatinse nici meritele ilustrei familie Mocioniane, cum si ale zelosului cetatianu si fondatoru din Oradea-mare Dlui Nicolau Zsiga; éra la amintirea binefaceriloru, ce natiunea nóstra le au castigatu din grati'a Maiestatei S'ale c. reg. si apost. intrég'a adunare au proruptu in urari insufletite pentru scump'a viéti'a a Maiestatei S'ale. Cuventarea presidiale de deschidere s'au indusu la protocolu in totu cuprinsulu ei.

Actulu speciale alu deschiderii s'au finitu cu doué cu-

ventari tienute de domnii comembri Simeone Popovicu Deséanu si Georgiu Marchisiu; — prin cea d'antaiu s'au adusu cordiale multiamire Ilustritatea S'ale Dlui presiedinte episcopu pentru nefrant'a lucrare spre binele natiunei: éra prin cea din urma fù salutata adunarea din partea romanimeii din Satumare, Maramuresiu, Selagiu si Chioru. — Cuventarile acestoru barbati, dictate de unu geniu luminatu si de o anima curatu romana, sunt de unu pretiu duraveru, si merita a se da publicitatei prin foile nóstre nationali.

Fíindu in prospeptu publicarea catu mai curundu a protocolului acestei adunari, care apoi mai esaptu va infacisá tóte desbaterile si decisiunile ei, — in reportulu de facia me marginescu a atinge numai unele puncturi mai principali din cele decise, precum sunt: ca reportulu despre activitatea direptiunei de la ultim'a adunare generale s'au primitu cu multiamire; statulu activu alu asociatiunei, computenduse si ofertele, care mai alesu pentru calamitatea causata prin sécet'a din anulu 1863 inca nu s'au inoasatu, infacisiedia o suma ce trece peste 3000 fl. in bugetulu anului nou s'au facutu provisiunea frumósa pentru stipendiarea studintiloru si remunerarea invetiatoriloru binemeritati; numerulu membriloru asociatiunei, cari si pana acum au fostu aprópe la 1500 s'au mai sporitu cu vreo 200 de membri alesi la ocaziunea acestei adunari; s'au facutu ingrijire pentru restaurarea membriloru asociatiunei la espirarea oblegamentulu de trei ani, si acést'a cu atatu mai vertosu: pentruca altumintre in anulu acést'a ar incetá oblegamentulu celor mai multi membri; mai de parte s'au decisu o iniciativa pentru a se introduce in conlucrare cu celelalte doua asociatiuni din Transilvani'a si Bucovin'a o uniformitate in ortografia; s'au decisu pasi in interesulu comunelor romane, care sunt indrumate a tiené foi oficiose in alte limbe, cu delaturarea celor romane, si acést'a pe calea recursulu catra guvernulu; s'au decisu apoi publicarea protocolului direptiunei, spre a cunoşce publiculu interesatu mai de aprópe activitatea asociatiunei; s'au restauratu direptiunea pe anulu 1865/6 re alegunduse directoriulu primariu si celu secundariu adeca DD. Antoniu Mocioni si Sigismundu Popovicu, cum si cei mai multi membri din anulu trecut; éra alegerea notariulu direptiunei pe calea concursulu s'au lasatu direptiunei si de astadata numai o remuneratiune s'au fipsatu pe partea aceluia, corespundietoria starii materiali ai asociatiunei.

Discusiunile in amendoua dilele au decursu in ordinea cea mai buna, carea ne face onóre si naintea straiuiloru. Cá comisariu din partea guvernulu au fostu de facia Dlu pre tore centrale Alesandru Somogyi, carele inse nu au avutu ansa de a se inmite in vre o pertraptare. In fine adunarea generale s'au incheiatu a dou'a di cam pe la 2 óre dupa mediadi prin o cuventare fórte acomodata a Ilustritatea S'ale Dlui antaiu vice-presiedinte Georgiu Pop'a.

La solenitatea acestei adunari se póte reduce si o petreocere improvisata in diu'a de antaiu sér'a in paduriti'a Aradului, unde unu numeru fórte insemnatu de juni si june romane, de barbati si dame pana tardiu nóptea au petrecutu in dantiuri mai alesu nationali si in cantece esecutate cu tóta precisiunea. Arangiarea acestei petreoceri mai alesu se póte multiami domniloru comembri de asociatiune: Emericu B. Stanescu si Iovu Cresticiu.

Preste totu romanii si la ocaziunea acést'a au aretatu in fapta, ca in desvoltarea nationale si in cultur'a generale tienu pasi cu celelalte popóre culte ale Europei. Dè ceriulu, cá la altu anu se potemu inregistrá rezultate si mai maretie in sfer'a asociatiunei nóstre de aici, carea are de scopu a fi unu faptoru principale alu culturai poporulu romanu!

Melarianu. (Dupa „Conc.“)

UNGARIA. Se crede, ca in scurtu se voru denumi 19 comiti supremi in Ungari'a, pentru cari actele privitorie s'au si supusu pré inaltei sanctionari, altu semnu in care vede Ungari'a apropiarea redicarii starii esceptionarie. — Diurnalele se mai ocupa si cu politic'a brosiuriloru, cari ér' dau dovada, ca vechii conservativi, din a caroru capatina esi una din ele, nu se potu impacá neci odata, pana candu nu voru trage éراسi la sine partea leului. De alta data vomu publicá cate ceva din aceste brosiure, acum inregistramu numai

judecat'a contelui N. Betlen despre incordarile partiteloru maghiare pentru invoire cu Austri'a prin programe, despre care vorbisuramu in unulu din Nr. trecuti. Elu intre altele afirma, ca chiar' si ide'a programistiloru de a tractá causele comune prin deputatiuni (alese de dualismu: 2 senate anguste) e cu totul neconstitutionale si se mira, ca partitei liberale a Ungariei nu i e lene a si compromite nimbulu celu liberalu cu asemeni proiecte, pentruca déca vciescu

programistii o Austri'a constitutională, apoi trebuie se vrea și unu parlamentu centralu, ca-ce neoi barbatulu de statu alu Ungariei (Deák) numai néga acum, ca între țările de dincoace și dincolo de Lait'a trebuie se suste o uniune reală, apoi acésta prin proiectulu cu deputatiunile se preface în uniune personală curată în form'a s'a. — Séu ca vréu ungurii a formá unu statu cu Austri'a împreună séu ca vréu se fia numai de sene; în casulu din urma tóte încercările de învoială sunt vorbe de clacă, în casulu primu înse ungurii trebuie se concéda principiulu unui parlamentu centralu cá baza de negociatiune. Déca ungurii sunt gata a cede Ardélulu romani-loru lui Cusa și Banatulu principelui Serbiei, atunci numai facu lipsa deputatiunile pentru cauze comune, ci se se adoptese numai programulu partitei resolutionistice (restituirea în întregulu). Ér' déca Ungari'a vré a mai sustiené întregitateá corónei Ungariei, atunci trebuie se întinda man'a la popórele dincolo de Lait'a spre a formá cu totii unu statu constitutionalu, dar' fara parlamentu centralu nu se póte neoi concepe Austria constitutională. Asia Bethlen.

Tóte cá tóte, dar' absolut'a ignorare a celorlalte natiuni colocuitorie în tóte încordările de învoire, cá cum celelalte natiuni ar' fi datu plenipotentia advocatiale partiteloru maghiare pentru a pactá în numele lor fara neoi o reserva de contradicere, e pré cutesatória, despretiuitoria séu vorbindu adevéru e totu atatu de minorensatória cá si cum n'amu trai în secululu egalitatii și cointielegerii fratiesoi, ci amu vegetá totu în tempulu feudalismului séu celu multu în fazele cele înfioratórie din 1848. Inca n'amu cetitu neoi într'unu diurnalu vre-o provocare séu consultare cu conatiunile cá sesi dè si ele celu pucinu prin diurnale opiniunea s'a la asemeni programe, ea lucrându de nobis sine nobis oleum et opera perditur. —

Slavii înse ne provóca într'unu art. micu în „Zukunft“ cá se tienemu cu ei în contradualismului séu a alianției germanilor cu maghiarii, care ne e toturgru periculósa pentru scopulu celu au: a ne suprematiza, ca-ce reesindu acestu dualismu, atunci dreptulu nostru politicu nationalu, cá si cele lucrate de diet'a Transilvaniei, voru deveni tabula rasa; deci se facemu o partita mare cu toti slavii din Austri'a și se conlucramu pentru realizarea principialoru din diplom'a din 20 Oct., ca-ce ei cá federalisti recunoscú autonomi'a corónei boeme, a Galitiei, a Croato-Slavoniei și recunoscú si autonomi'a Ungariei (dór' si a Transilvaniei acum, dupa ce se vedura parasi de unguri). Acesta e simburele articolului. Pericululu comunu împrietenesce si elementele cele mai opuse, cu atatu mai multu pe fiii suferintieloru seculari, déca su de buna credintia. Scimu noi, ca în politica nu incupe increderea; incupe înse între cei amenintati de asemene sórte. Amu invetiatu inca si dela strabunulu Virgiliu: Dolus an virtus quis in hoste requirat? si credemu, ca cunoscundune comunulu inamicu nulu vomu lasa se ni se urce în capu. —

— Reuniunea agricola alese o deputatiune spre a invita pe Mai. S'a la ecspozitiunea industriaria deschisa acum. Representantiele com. a Pestei inca voru a face asemene.

Dela senatulu imperialu. În siedinti'a 69 a casei deputatiloru senatulu imperialu respunse min. c. Mensdorf la interpelatiunea d. Popea în caus'a încetării conventiunii cu pórtá, privitória la pasiunariulu economiloru nostri pe pamentulu Turciei, în sensulu acesta: De candu în Moldova și Valachi'a, unde economii de vite austriaci în puterea fermaneloru înalte sunt îndreptatiti a folosi pasiunea, se angustara si aceste pasiune în mesura', în care se desvoltá acolo agricultur'a, mocanii ardeleni în deceniile din urma începura a trece dunarea cu turmele sale si a cercetá campurile Bulgariiei. Regimulu se nevoi a ascurá pasiunea acést'a prin contractu si a o regulá. Spre scopulu acest'a se încheiasc cu pórt'a în anulu 1855 o învoire pentru ordinea pasiunariului. Acést'a fú prim'a învoială, pe care a închiaiat'o regimulu cu pórt'a în favórea pasiunii dincolo de dunare. Decurgundu termenulu de 7 ani, pe care fú închiaiata acésta conventiune, internuntiat'ur'a c. r. din Constantinopole s'a nevoitu din tóte puterile a rennoi conventiunea în interesulu mocaniloru ardeleni. Pórt'a înse cerú încetarea conventiunii, fiinduca trebui se provéda pe Cercasiani și Tartarii, cari imigrara multe mii, cu mosii si pamentu, încatu ia fapta n'a mai remasu pamentu de pasiunatu si pentru mocani. Acésta stare a lucrurilor se constatá în faci'a locului prin o comisiune austriaca. Regimulu dara dupa negociari îndelungate trebuie se se învoéscá la redicarea unilaterală a acestei conventiuni. Din contra înse, regimulu respinse unilateral'a redicare a conventiunii si oprirea dintr'odata a pasiunii si dede învoirea la desfacerea contractului numai pe longa pretenziunea cá mocanii se nu fia siliti a parasi cu totul pasiunea

din Bulgari'a pana la 23 Augustu 1865, cea ce se si primi. Parerea interpelantiloru ca altufeliu mocanii póte voru fi siliti a emigrá în țările dunarene, regimulu nu o apróba; pentruca îndata ce economii de vite ardeleni afla în principatele unite pasiune de ajunsu pentru turmele s'ale, pe temeiulu stipulatiuniloru sustatorie se potu de acele folosi fora a avé lipsa a emigrá din caus'a acésta. —

(Economii de vite sior' cautadar' de interesele sale, care înse se fórté angusta prin lips'a pasiunii în Bulgari'a, ca-ce acolo tóta érn'a si manau vitele pe campu la hrana si nu aveau lipsa de a cumpara fenu, precandu acum voru avé mari spese pentru ernateca, si acésta economie se periolitésa în daun'a statului. —

✦ Telegramulu Red. Bucuresci 2 Iuniu

10 óre, sositu în 3 Iun. 7 óre. „Principele Cusa calatori eri fora veste la Galati, audiendu ca Mama S'a e fórté reu bolnava acolo. Alteti'a S'a Serenisima nu potú afla în viatia pe Mama S'a, care adormi în Domnulu eri la 11 óre séra. Mama Principelui era nepót'a fostiloru odinióra Principi gubernatori Mavrogeni și Callimachi.

ROMANIA. Bucuresci 26 Maiu n. Reportulu Dlu ministru de finantia infaciosiá natiunii o icóna viia destulu, pentruca dens'a se si póta forma óresicare judecata despre starea de faci'a a lucrurilor. Nu sciú îns', déca cu atata se póte trage si o paralela drépta între administratiunea finantială de acum si între cea numita regulamentara dintre anii 1834 și 1858. Se luamu de es. numai platile functionariloru statului de diosu pana susu si mai anumitu din dilele domniei lui Alesandru D. Ghica (1834—1842) și din ale lui Georgie Bibescu (1843—1848). Pe atunci cei mai multi ampoiati se denumia (eara cei subalterni, precum subcarmuitorii, în Moldova priveghitori) se alegea pre cate trei ani, eara platile lor era relative multu mai mici decatu în dilele nóstre; acela ampoiatu înse, carele în periodu de trei ani nu se pricepea cum se si faci stare si avere, trecea de unu omu ticalosu carele n'ar sci cum se traiesce în lume. Dupa trei ani venia altii la més'a verde, carii earasi trebuia se si faci stare si avere si se si asigure famili'a de saracia (tocma cá si în Ungari'a, Transilvani'a, Croati'a etc. mai nainte).

Amu avutu pe atunci casuri, în care Carmuitorulu (Prefectulu de districtu) N. N. dupa trei ani mergundu la Bucuresci rogá pe Mari'a S'a Domnulu, cá se si faci mila si se lu mai lase alti trei ani în postu, pentruca în cei trei ani trecuti nu a fostu în stare de a si plati macar datoriele vechi (ca fusese datoru fórté multu coconulu Costache, cá si coconulu Iordache); eara M. S'a ia respunsu: „Omu de nimicu, déca tu în trei ani nu ti ai castigatu nici catu se ti platesci datoriele, apoi din tine nici ca se va mai alege omu; tu nu esci de carmuitoru; — eara dupa acestea ei aratá usi'a. — În dilele nóstre în acésta privintia e multu mai reu. Astadi mai nici unu ampoiatu nu póte soi cate dile va sta în functiunea sa; de aceea multi grabescu pre catu numai se póte cá se si faci stare si inca mare, pentruca se aiba cu ce maimuti pe baronii, marchesii, contii, ducii, principii europeni*). Scimu fórté bine, ca regimulu în anii din urma a cercatu mai multe cali spre a reorganisa administratiunea politica si judecatorésca, înse si aici s'au luatú pana acum totu numai mesuri pe diumetate. Numai curtea de casatiune merita esceptiune onorabila. Mai multi ómeni de sistem'a vechea trebuia se se delature cu totul; din contra la alti tineri lipsiti de orice pracsă, adesea si de teoria, nicidecum nu trebuia se li se deschida asié iute atatea cariere stralucite, pe care unii abie le-arú fi meritatu presté vreo diece ani, eara altii niciodata. Mai multe posturi sunt cu totul de prisosu, curatu sine cura e tragicomice.

Cateva sine curae mari si niciodata de justificatu se vedu si în armata; ear' apoi epoletele cele multe de auru, fara care Romani'a potea se aiba ofitieri prea buni, sunt imi-

*) Întru adevéru este unu scandalu revoltatoru a citi mai în tóta septeman'a de es. în „Fremdenblatt“ din Vien'a numele atatoru „Grafen“ und „Fürsten“ veniti acolo din Moldavo-Romani'a; neguitori, arendasi, cum si o multime de alti parvenu boieriti de eri altaeri au fruntea de a se înscrie pe la ospetarii cá grafi si principii. Cunóscemu noi însine pe mai multi svanturati de aceia, carii acasa la ei nu sunt socotiti de nimeni, eara în strainatate pórtá nasulu prin nuori. Ce mai desiertatiune gretiósă!

tatiunea cea mai nenorocita si unu luesu cu oarele Romani'a se facu fabricantiloru si manufacturistiloru francoesi tocma pe atatu tributaria, pre catu fusese ea torciloru in periodulu domniei fanariotiloru. Cu dreptu cuventu s'a mai disu, ca miliónele care s'au versatu de 6 ani pe uniforme aurite aru fi fostu de ajunsu pentru a se inestra tiér'a intréga cu drumuri multe si bune, cum si capital'a cu pavagiu bunu si cu Dâmboviti'a regulata. Ce se faci inse vanitatii resaritene, candu ea vrea se straluce! --

— Principele a sanctionatu legea votata de camera si senatu privitoria la dreptulu Principelui, de a denumi séu depune pe metropoliti si episcopi in Romani'a, care prin acésta lege a intratu in oategori'a rusésca si si a creatu si investitu unu ce aru romanescu in miniatura.

— Vedemu ca d. Dr. de drepturi si lientiatu in literatura Romulu Scribanu, resosindu din Turinulu Italiei, unde functiona cá secretariu alu societatii internationale latine, alesu atatu de catra Italienu catu si de catra ceilalti representanti si natiuniloru latine, isi publicà in „Reforma“ actulu de dimisiune dela acea societate ce fàse publicatu si in diurn. „Monarchi'a Italiana“ din 27 Dec. 1864 alu carui cuprinsu e urmatoriulu:

Actu de dimisiune.

Viu cu acésta a'mi da dimisiune din important'a functiune de secretaru alu societatei internationale latine. — Acésta dimisiune nu este motivata de cause politice s'au personale. Eu o dau pentru ca guvernulu meu me rechiama acum in patria. Am fostu mandru de a face parte activa din acésta societate, pentru ca ori care romanu este mandru de cate ori vede esindu din Itali'a nisce idei destinate a trece hotarele sale, si a petrunde pana unde acum de doua ori au ajunsu civilizatiunea italiana, fia cu geniulu armelor sale, fia cu geniulu seu comercialu si artisticu.

Eata de ce m'am grabitu a desfasura in sinulu acestei societati important'a propunere de unu tractatu de comerciul intre Itali'a si Romani'a, precum si colonisarea partiloru maritime ale Basarabiei cu Italiani.

Reintorcundu-me acum in patria, eu voiu respandi pe tiermurile Dunarii aceste idei salutare ce au avutu unu echo potente in presa européna si pentru acésta ceru de la acésta societate, cá o onóre pretiósá, se'mi confere titlulu de secretaru perpetualu onorariu alu seu.

Incheindu, eu exprim vi'a mea dorintia de prosperitate acestei societati internationale si deosebit'a mea multumire acelora, cu carii amu lucratu pentru binele comunu.

Romulu Scribanu, secretarulu.

GERMANIA. In caus'a ducatoru Albingice sosi responsulu Prusiei la decesi'a austr. din 11 Maiu, prin care acésta propusese conchiamarea dietei Schleswig-Holsteinese pe bazea legi electorale din 1848; Prusi'a in respunsu nu se multumesce cu acésta base, ci sta pentru adunarea staturiloru dupa modalitatea dela 1854 si aici sta tóta caus'a, cu tóte ca mirele suveranu intr'unu memorialu datu Austriei si Prusiei se invoiesce la orce concessiuni, numai se nu remana pe diosu. Prusi'a nacajita oam cugeta a dá ultimatu Austriei, apoi vina, ce va vini. —

ITALIA. Unu corespondinte alu lui „Volksfreund“ din Rom'a asecura, cumca regimulu austriacu si prusianu a sfatuitu S. Scaunu, cá se nu se demita neci la cea mai mica transactiune in privint'a domniei lumesoi. Anumitu repr. Prusiei cont. Arnim a descoperitu card. Antonelli, ca ar' fi mai bine se nu mai negociése mai incolo cu Piemontulu, ca regatulu Italiei si fara de acésta va avé inca numai o scurta viatia. Antonelli i respunse, „ca inainte de acésta cu 4 ani si elu era de acésta opiniune, ad. tocma atunci, candu Prusi'a recunoscuse regatulu Italiei;“ respunsu mai finu decatu fineti'a. — In Lombardi'a la Bresoi'a se totu pregatescu Garibaldianii pentru o invasiune in Austri'a, ear' in Venetiana se confiscá de curundu o fabrica de pulbere suterana; ér' armat'a austriaca se puse pe pitioru de vighiare neadormita, primindu contra ordine de a nu se reduce. —

FRANCIA. Parisu 27 Maiu. „Monitorulu“ de adi publica o scrisóre a imperatului catra principele Napoleonu privitoria la cuventarea estuia din Ajaccio. Ea cuprinde acéstea: „Scumpulu meu Domnu si vere! Nu pociu trece cu vederea a nu ti face cunoscuta torturatori'a impresiune, care mi-a casinat'o cuventarea Domniei tale din Ajaccio. Lasan-

dute in absentia mea cá vice-presiedinte alu consiliului se cretu longa imperatés'a si fiulu meu, vream cu acésta a dá o dovada de amicitia si de increderea mea si sperám, c in absentia-mi, portarea si vorb'a Domniei tale voru atestatiunea, care trebuie se domneasca in famili'a nóstra. Programulu politicu, ce-lu redici Domni'a ta suptu egidea imperatului, póte servi inimiciloru regimului meu numai spre a privluorulu, dupa cum eu n'asi poté a-lu concede. Domni'a te mai adaugi simtiemente de rancóre si mania, care nu-si attempulu acum.

Mai incolo îi imputa cutesarea de a celebrá dupa demnitátea s'a icóna cea maréti'a istorica alui Napoleonu si urmésa: „Ceea ce inse scie tóte lumea e, ca imperatulu spre a impedeá anarchi'a animelor, dusiman'a acésta infricosiata a adeveratei libertati, a intrudusu mai antaiu in famili'a s'a dupa aceea in regimulu seu acea stricta disciplina, care concede numai o vointia, numai o actiune.

Pe viitoriu, nu me voiu departá dela asemené norma a portarii mele. Cu acéstea scumpulu meu Domnu si vere rogu pe Ddiéu, cá se te iè sub santulu seu scutu.“ Subscrisu Napoleonu.

„La Presse“ totu diu 27 sér'a publica respunsulu principelui: „Sire! In urm'a scrisorii Mai. Vóstre din 23 Maiu si a publicarii ei prin „Monitoriu“ mi dau demisiunea cá vice-presiedinte alu cons. secretu si cá presiedinte alu comisiunii pentru espositiunea din anulu 1867. Primiti, Sire! espresiunea celui mai profundu omagiu de reverintia si alipire, cu care sum alu Mai. Vóstre pré plecatu veru Napoleonu.“

Diurnalele straine nu se potu acum familiarisá cu cuventele aceste monitóriale ale imperatului date publicitatii, cu tóte acéstea ele au mai demolitu opiniunile celoru ce privescu asemené lucruri numai cá nisce manevre pentru scopuri viitóriale, care cine scie unde batu; ér' acum punu alternativ'a, ca, déca va primi imperatulu demisiunea, atunci elu va dá cu o dovada maimultu, cumca vrea a se re'ntórce la conservatismu, si atunci in familia s'a viritu negin'a neinvorei; ér' deunde nu, atunci manevrele Princ. rosiiu trebuie se tientiésca la nesce evenimente acoperite cu velu, ce inse se apropia. — In Itali'a se primesce acésta scrisóre a imp. cu mare neplacere, si se póte, cá si curtea din Florenti'a se se mai recésca de catra imp. Napoleonu, si se se mai impedece si lucrulu impaciuirei cu Rom'a, dela care depinde stabilitatea Italiei unite. Într'aceea sosi Princ. rosiiu in Parisu, unde membrii consiliului secretu se dechiarara, ca fiendu chiamati nu se voru aduna in consiliu sub presiedinti'a Principelui, ceea ce consilia si D. min. Lavalette la toti ministrii, cá se nu intre in comerciul oficialu cu principele. Intocma se tramise la D. Sartiges, solulu din Rom'a si D. Malaret din Florenti'a avisare, cá se desaprobese oficialu cuventarea Principelui.

— Scirile dela Americ'a constatésca, ca din partea regimului staturiloru unite nu se voru amenintia intru nemica relatiunile amicale facia cu Mecsiculu. — Inse unu telegramu tocma anuncia, ca insurgentii Juaristici au atacatu legiunea belgiana si a prinsu si omoritu din ea 300 feciori si 5 oficiri.

12138—1865.

1—3

CONCURSU.

La institutulu politechnicu c. r. din Vien'a au devenitu vacante unu stipendiu de 210 fl. pe anu aplaciatu din fundulu comerciale ardelescu. Spre conferirea stipendiului acestuia se escrie prin acésta concursu, cu acelu adausu, cá competitorii cererile lor bine documentate se le substérna pana in 30 Iuniu 1864 prin autoritatile competinti la acestu Guberniu, achidiendu cereriloru sale si unu reversu in puterea caruia se obléga, ca in casu ce aru castigá acelu stipendiu, dupa finirea cursului respektivu voru servi in Ardélu, séu voru plati indereptu stipendiulu. —

Sibiiu 15 Maiu 1865.

Dela Guberniulu regescu alu Transilvaniei.

Preturile bucatelor in piati'a Brasiovlui.

(Dupa mesur'a austriaca, din care trei facu doua galetu de Ardélu de cate 64 cupe.)

Iuniu 2 n. 1865.

Grâu curatu 6 fl. — cr., de midilocu 5 fl. 28 cr., amestecatu 4 fl. 50 cr. —

Secara 3 fl. 90 cr., Papusioiu (cucurusu) 4 fl. 62 cr., Ordiu 3 fl. 69 cr., Ovesu 2 fl. 24 cr., Cartofi 2 fl. 19 cr.